

10 szokujących kombinacji szachowych

W historii gry królewskiej znajdziemy wiele znakomitych partii, które ukazują niezwykle piękno i bogactwo szachowych kombinacji.

MACIEJ SRCZYŃSKI

Chciałbym zaprezentować 10 szokujących kombinacji pochodzących z partii turniejowych, które z pewnością były dla przeciwników gromami z jasnego nieba. W niektórych przypadkach będzie to pojedyncze posunięcie, innym razem wieloruchowa idea, której sens ujawnia się dopiero w późniejszej części partii. Z pewnością lista nie jest zamknięta, a szachowe piękno trudno jest porównywać, dlatego każdy z czytelników „Mata” może pokusić się o swoje własne zestawienie.

Stepan Lewitski – Frank Marshall
Wrocław (Breslau), 1912 r.
Ruch czarnych

1...♙g3!! Niesamowity ruch: hetman staje pod trzema białymi. Białe od razu się poddały z uwagi na warianty: 2.♙xg3 (2.hxg3 ♖e2#; 2.fxg3 ♖e2+ 3.♙h1 ♖xf1#; 2.♙e5 ♖f3+ 3.♙h1 ♖xh2#) 2...♖e2+ 3.♙h1 ♖xg3+ 4.♙g1 ♖e2+ 5.♙h1 ♖a3 z wygraną końcówką (0-1).

Nigel Short – Jan Timman
Tilburg, 1991 r.
Ruch białych

1.♙h2!! Pętla wokół szyi Timmana zaciska się coraz mocniej. Teraz następuje seria cichych ruchów, na które czarne nie mogą znaleźć ratunku. Rzadko zdarza się, żeby król przy zachownicy pełnej figur wyruszał do ataku! 1...♖c8 2.♙g3 ♖ce8 3.♙f4 ♖c8 4.♙g5 i czarne pod-

dały partię. Mogło jeszcze nastąpić: 4...♙h7 5.♖xf7+ ♖xf7 6.♙xf7+ ♙h8 7.♙h6+ (1-0).

Henry Bird – Paul Morphy
Londyn, 1858 r.
Ruch czarnych

1...♖xf2!! 2.♖xf2 ♙a3! Niezwykła umiejętność dostrzeżenia gry po liniach pionowych i poziomych! 3.c3 ♙a2 4.b4 Groziło ♙a1+ i ♖xb2#. 4...♙a1+ 5.♙c2 ♙a4+ 6.♙b2 Czarne otwierają teraz linię do ataku dla wieży. 6.♙c1 dawało o wiele większe szanse na ratunek, choć pozycja białych mimo wszystko wisiałaby na włosku. 6...♖xb4 7.cxb4 ♖xb4+ 8.♙xb4 ♙xb4+ 9.♙c2 e3! W celu wprowadzenia do ataku gońca z c8. 10.♖xe3 ♖f5+ 11.♖d3 ♙c4+ 12.♙d2 ♙a2+

ARCHIWUM TOMASZA LISSOWSKIEGO

Garri Kasparow na symultanie w Warszawie

13.♙d1 ♙b1+ Czarne wygrywają którąś z wież i... całą partię (0-1).

Garri Kasparow – Władimir Kramnik
Nowogród, 1994 r.
Ruch białych

1.h5!! Kombinacyjny brylant, jakich Kasparow miał wiele w swojej karierze. 1...♖xf4 2.hxg6 ♙xd6 3.♖xh7+ ♙g8 4.gxf7+ ♙xh7 5.fxe8 ♙ Białe forsownie odbijają wieżę i promują pionka na hetmana. 5...♖xe6 6.♖f5+ ♙g7 7.♙g6+ ♙f8 8.♙xf6+ ♙e8 9.♖xe6 ♙f8?? Czarne od razu

Nigel Short – wicemistrz świata PCA z 1993 r.

Młodziutki Jan Timman z Holandii pod koniec lat 60.

Edukacja
przez
Szachy
w Szkole

Wybrane projekty

strzelają sobie „samobója”, pomagając dokończyć białym rozpoczęte dzieło. 10. ♖d7+ 1-0.

Arszak Petrosjan – Laszlo Hazai
Schilde, 1970 r.
Ruch czarnych

1... ♗b6!! Przepiękna idea blokad. 2. ♘xb6+ Jedyną szansą gry na wygraną było skupienie się na zdobyciu piona a5, np. przez: ♗d2, ♘b2, ♗b3 i ♗a4. 2... cxb6 3. h4 g×h4 4. ♗d2 h3 5. g×h3 h4 6. ♗b3 ♗b7 7. ♗a4 ♗a7 8. ♗g2 ♗b7 9. ♗b2 ♗a7 10. ♗c2 ♗b7 11. ♗c3 ♗a7 Białe nie są w stanie nic zrobić w tej pozycji, partia musi zakończyć się remisem (½-½).

Weselin Topałow – Aleksiej Szirow
Linares, 1998 r.
Ruch czarnych

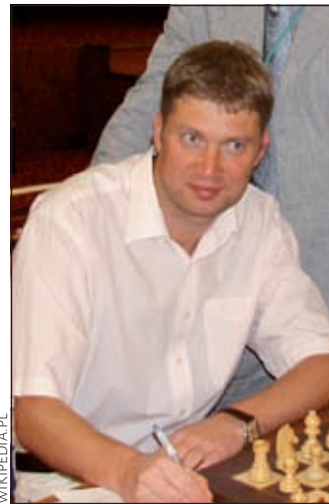
Końcówki z różnopolowymi gońcami mają tendencje remisowe. Szirow znalazł jednak nieprawdopodobną drogę do zwycięstwa. Mając dwa pionki więcej oddaje gońca...

1... ♖h3!! Jedno z najbardziej niesamowitych posunięć w historii szachów. 2. g×h3 ♗f5 Za cenę figury Szirow otrzymuje bardzo aktywnego króla. 3. ♗f2 ♗e4 4. ♖×f6 (4. ♗e2 a3 5. ♖a1 d4 6. ♗d2 f5 7. ♗c2 f4 8. ♗d2 f3-+) 4... d4 Motyw przesłony. Gońiec teraz nie może kontrolować pola a1. 5. ♖e7 ♗d3 6. ♖c5 ♗c4 7. ♖e7 ♗b3 i czarne wygrały. Mogło jeszcze nastąpić: 8. ♗e2 ♗c2 9. ♖b4 d3+ 10. ♗e3 a3-+. (0-1).

Bent Larsen – Boris Spasski
Belgrad, 1970 r.
Ruch czarnych

1... h4!! Spasski wykorzystuje słaby rozwój figur i brak rozszady u rywala. 2. h×g4 h×g3 3. ♖g1 ♖h1!! Czarne za uzyskanie jednego tempa oddają całą wieżę. 4. ♖×h1 g2 5. ♖f1 Nic nie dawało 5. ♖g1 z uwagi na 5... ♗h4+ z późniejszym atakiem na wieżę. 5... ♗h4+ 6. ♗d1 g×f1 ♗+ z matem w kilku ruchach. Partię wygrał niesamowity pionek. Jego wszechstronność była porażająca: wykonał ruch o dwa pola,

Aleksiej Szirow, czyli „Ogień na szachownicy”

Wielki Akiwa Rubinstein (1880-1961)

później o jedno pole, dokonał zbitcia i jeszcze dotarł do pola promocji, bijąc wieżę z szachem (0-1).

Edward Lasker – George Alan Thomas
Londyn, 1911 r.
Ruch białych

1. ♗×h7+!! Za sprawą tej ofiary miała miejsce jedna z najbardziej spektakularnych wycieczek króla na przeciwną stronę planszy. 1... ♗×h7 2. ♘×f6+ ♗h6 (11... ♗h8 12. ♘g6#) 3. ♘eg4+ ♗g5 4. h4+ ♗f4 5. g3+ ♗f3 6. ♖e2+ ♗g2 7. ♖h2+ ♗g1 8. ♗d2# Grę można było też zakończyć efektowną długą rozszadą (1-0).

Hersz Rotlewi – Akiwa Rubinstein
Łódź, 1907 r.
Ruch czarnych

W moim zestawieniu nie mogło zabraknąć polskiego akcentu.

1... ♘g4 Skoczek zajmuje doskonałe miejsce do ataku. 2. ♖e4 (2. ♗×g4 ♖×d3 3. ♖ad1 ♖c×c3 4. ♖×c3 ♖×c3 z dużo lepszą pozycją) 2... ♗h4 3. g3 (3. h3 ♖×e4 4. ♗×g4 ♗×g4 5. h×g4 ♖×c3 6. ♖×c3 ♖d3 7. ♗h2 ♖×c3 8. ♖ac1 ♖c4 9. ♖fd1 ♖d5 z wygraną końcówką) 3... ♖×c3!! 4. g×h4 ♖d2!! 5. ♗×d2 ♖×e4+ 6. ♗g2 ♖h3! z groźbą ♖×h2#. Nieśmiertelna partia Akiwy Rubinsteina! (0-1).

Lew Polugajewski – Raszid Neżmetdinow
Soczi, 1958 r.
Ruch czarnych

1... ♖×f4!! 2. ♖×h2 ♖f3+ 3. ♗d4 ♖g7 Cichy ruch, po którym gońiec zajmuje doskonałe pole do ataku. 4. a4 c5+ 5. d×c6 b×c6 Białe pomimo całego arsenału figur nie są w stanie wyjść z tej siatki matowej. 6. ♖d3 ♘e×d3+ 7. ♗c4 d5+ 8. e×d5 c×d5+ 9. ♗b5 ♖b8+ 10. ♗a5 ♘c6+ z matem skoczkiem na c5 w kolejnym posunięciu (0-1).

Legenda: + oznacza dużo lepszą (wygraną) pozycję białych, -+ to dużo lepsza (wygraną) pozycja czarnych, a # to z kolei szach-mat.

Polskiego Związku Szachowego

